

Verslag van de vogelinventarisatie gedurende 1976
aan het Grote Vogelmeer en het Spartelmeer in de
Kennemerduinen door de Vogelwerkgroep Haarlem.

De waarnemers hebben 56 lijsten ingezonden. Er zijn 96 vogelsoorten gezien. Zeldzaam was de komst van 3 Chileense Flamingo's op 1 februari, waargenomen door C.de Groot en P.van Galen. Het vroom toen ongeveer 4° en de meertjes waren bevroren op een windwak na. Op die dag zagen ze o.m. ook nog 2♀ Brilduiker en een Blauwe Kiekendief, dus wel een bewijs dat er ook bij vorst hier nog wel wat te beleven valt.

Van de Flamingo's is er maar één gebleven, het laatst gezien op 22 april.

Verdere bijzondere waarnemingen waren o.a. een IJsgors op 25 febr. door P.van Galen, een Rode Wouw en een Grote Burgemeester op 21 maart door de dames Molenaar en Vaandrager en 5 Strandleeuweriken op 14 nov. door dezelfde dames.

Zeer vermeldenswaard is het broeden van de Nijlgans. Op 23 mei was er een paartje met 4 pas geboren jongen. Dit werd waargenomen door de heren de Bilt, Uytendaal en Leutscher. Helaas zijn ze daarna niet meer gezien. Vermoedelijk zijn de jongen door de meeuwen verschalkt. Op 15 aug. zag C.de Groot weer een paar met 4 pulli. Ook deze zijn nadien niet meer gezien. Op 21 november zater er plotseling 19 volwassen Nijlganzen bij elkaar in het Vogelmeer op het strandje aan de oostkant. Nadat we ze goed geteld hadden werden ze opgeschrikt door een vliegtuig en verdwenen ze in z.o. richting.

De waterstand was dit jaar vrij hoog, maar toch zijn er gevallen van botulisme bespeurd. Er zijn vanaf 26 juli tot 25 okt. 10 dode vogels en één met lamme vleugels aangetroffen door onze waarnemers.

Broedvogels

Fuut:	1 nest aanwezig van 24 april tot 23 mei. Geen jongen gez.
Wilde Eend:	1 ♀ met 2 pulli gezien op 19 juni.
Krakeend:	1 ♀ met 1 pul op 11 juli
Bergeend:	Broedde in de nabijheid van het meer in konijnholen. In beide meren zijn pulli waargenomen vanaf 9 juni 9 eks, 28 juni 54, 11 juli 57, maar op 18 juli zijn ze verminderd tot 29 eks. en op 2 aug. waren er nog slechts 8 over, hoofdzakelijk te wijten aan de vraatzucht van de meeuwen.
Nijlgans:	Zie hierboven.
Waterhoen:	Eerste pul op 28 juni en op 11 juli 5 juveniel.
Meerkoet:	1 nest op 9 juni gezien. Op 11 juli eerste pulli (6). Op 18 juli zijn er 2 jongen gezien. Op 9 aug. 2 paartjes met samen 3 jongen en op 18 aug. was er nog 1 juv. over.

- Zilvermeeuw :Heeft gebroed met als hoogtepunt 130 jongen op 26 juli.
Ongeveer 70 paar.
- Stormmeeuw: Heeft gebroed met als hoogtepunt 28 jongen op 18 juli.
Ongeveer 25 paar.
- Kokmeeuw: Heeft gebroed met als hoogtepunt 80 jongen op 18 juli.
Ongeveer 75 paar op het kleine eiland.
- Kleine Mantelmeeuw: Een paar broedend aangetroffen op 9 juni door
H.Schouten.
- Houtduif; Op 15 mei is er een broedend eks.gezien.
- Tortelduif: Op 18 juli is er een eks. met nestmateriaal gezien
- Schölekster: Op 23 mei een broedgeval en op 18 juli is slechts 1 jong
gezien.
- Kievit: Op 23 mei 1 jong eks.waargenomen.
- Witte Kwikstaart: Een paar broedt meestal in schuilhut op het grote eiland;
dit is door H.Schouten ontdekt.
- Boonleeuwrik: Broedt meestal tussen de twee meren; nu geen jongen gezien.
- Heggenus, Winterkoning, Merel, Nachtegaal, Fitis, Koolmees, Pimpelnees,
Rietgors, Groenling, Kneu en Spreeuw zijn broedvogels die zingend zijn
aangetroffen binnen de omheining van het Vogelmeer.
- Onderstaande lijst betreft alle vogels het gehele jaar door.
- Fuut: Van 21 febr. tot 9 aug. geregeld gezien met 1,2 of 3 eks.
op 28 maart en 26 april met 5 eks. Op 15 okt. nog een keer
1 eks. gezien.
- Dodaars: Vanaf 26 febr. tot 15 dec. vaak gezien, meestal met aantallen
van 1 tot 5 eks., op 14 nov. zelfs met 8 eks.
- Blauwe Reiger: Is 5 keer waargenomen, op 11 juli, 21 aug., 10 en 15 okt.
telkens een enkeling en op 18 juli 3 eks.
- Wilde Eend: In verhouding tot andere eenden zoals Slob- en Kuifeend,
kwam de Wilde Eend dit jaar weinig in het gebied voor. De
soort was wel het hele jaar aanwezig in kleine aantallen van
1 tot 12 eks. Op 15 okt. een uitschieter met 40 eks.
- Wintertaling: Op 7 maart 3 eks. en op 17 april 2 eks. In de broedtijd af en
toe enkele eks. gezien. Van 19 sept. tot eind dec. grotere
aantallen van 5 tot 40 eks.
- Zomertaling: Is zeldzaam in dit gebied. Een paartje gezien op 21 maart
en op 22 apr. ; op 8 aug. 1 eks. en op 28 aug. 3 eks.
- Krakeend: Is vanaf 11 mei tot 26 juli slechts 1 of 2 eks. gezien.
In aug. geen een keer, Vanaf 19 sept. tot 22 dec. in grotere
aantallen aanwezig, afwisselend van 4 tot 31 stuks en op 20
nov. 45 eks.
- Smient: Slechts op 26 aug. en 19 okt. resp. 2 en 1 ♀ gezien.

- Pijlstaart: Eén Woerd is waargenomen in het Spartelmeer op 8 aug. en tevens van 9 tot 21 nov.
- Slobeend: Is het hele jaar talrijk aanwezig geweest, behalve in de broedtijd. Hoogtepunten waren 1 febr. 142 eks. en 7 maart 138 eks., meestal in het Spartelmeer. Vanaf 18 aug. kleinere aantallen van 5 tot 55 eks.
- Kuifeend: Is het hele jaar zeer talrijk geweest, vooral in jan. en febr. met aantallen van tenminste 5 en ten hoogste 232 eks. Verder gemiddeld ca. 50 eks. tot eind dec. met een uitschieter op 13 juni met 130 eks.
- Tafeleend: Heel weinig gezien dit jaar. In febr. 3 keer met 1 of 3 eks. 13 mei 2 woorden, 11 juli 1, 26 juli 6, 2 aug. 1 en 19 okt. 2 eks. Van 20 nov. tot 15 dec. steeds 7 - 9 of 10 eks. aanwezig.
- Brilduiker: Een vrouwelijk eks. op 4 jan. en op 9 febr., maar op 1 febr. 2 ♀♀. Op 9 en 21 nov. was er pas weer 1 ♀.
- Bergeend: Is vanaf 1 febr. waargenomen met 4 eks. Verder dun gezaaid tot 21 nov. met 1 tot 10 eks. In de broedtijd talrijker met 10 tot 35 eks.
- Flamingo: zie boven bij de inleiding.
- Nijlgans: " " " " "
- Kolgans: Zijn op 22 dec. overgevlogen in noordelijke richting in twee V-vormige groepen van resp. 32 en 65 eks.
- Knobbelzwaan: Is weinig in dit gebied gezien dit jaar. Heeft niet gebroed zoals andere jaren op het eilandje in het Spartelmeer. Waargenomen op 25 jan. met 1 eks. en op 9 febr. met 3 eks. Later pas weer op 24 okt. toen er 2 volwassen en 1 juv. eks. gezien werden. Op 3 nov. waren er 6 volwassen vogels te zien. De laatste is gezien op 15 dec.
- Rode Wouw: Op 21 maart gezien, zoals hierboven reeds geneld.
- Blauwe Kiekendief: Is op 25 jan. en op 1 febr. door C.de Groot en P.van Galen gezien.
- Boomvalk: Is een keer gezien en wel op 8 aug. door C.de Groot boven het Spartelmeer.
- Torenvalk: Is dit jaar 4 keer gezien boven de meren. Op 26 feb. 1 en op 8 aug. 2 eks. Verder op 26 aug. en 10 okt. 1 eks.
- Fazant: Is meestal wel te zien. Op 24 okt zijn er zelfs 15 eks. geteld door E.van Huijssteeden.
- Waterhoen: Is altijd aanwezig, maar houdt zich meestal erg verscholen en wordt dan vaak niet gezien. Hoogste waargenomen aantallen zijn 12 tot 15 eks. over beide meertjes verspreid.
- Meerkoet: Is het hele jaar door talrijk aanwezig, vooral in het najaar; tot 155 eks. op 9 nov. (115 in het Grote Vogelmeer en 80 in het Spartelmeer) geteld door H.Schmid.

- Scholekster: De eersten zijn op 21 febr. gezien (7 eks.). Verder aantallen variërend van 1 tot 13 eks. In de broedtijd is hij weinig gezien.
- Kievit: Voor het eerst waargenomen op 6 febr. met 6 eks. Verder de aantallen niet boven de 8, alleen op 13 juni 23 eks.; op 18 juli 4 eks.; 19 sept. 3 eks. (laatste waarneming).
- Zilverplevier: Op 19 sept. zag P.Munsterman 2 eks.
- Bontbekplevier: Op 21 mrt., 15 mei, 28 juni en 19 sept. steeds 1 eks. Op 22 mei zijn er 3 eks. gezien, evenals op 23 aug.
- Kleine Plevier: Waargenomen op 28 maart 1 eks., 15 mei 2 eks., 28 juni 9 eks. en 19 sept. 9 eks.
- Wulp: Deze hoorde men maar weinig en zag men maar weinig overvliegen. Alleen van 14 maart tot 15 mei.
- Regenwulp: Eén keer door fam. Bloem op 17 aug. doorgegeven, vliegend in Z.W. richting.
- Witgatje: Eénmaal gezien en wel op 2 aug. door C. de Groot in het Spartelmeer.
- Oeverloper: Is gezien vanaf 13 mei tot 26 aug. in kleine aantallen van 1 - 6 eks.
- Tureluur: Op 11 april en 13, 14 en 15 mei resp. 1, 2, 1 en 1 eks. en op 18 juni zag E. Dijkstra 9 eks.
- Zwarte Ruiter: Is op 15 mei 2 keer gezien door P. Munsterman.
- Groenpootruiter: Was op 15 aug. en 26 aug. (J. Daan, 5 eks.) en op 19 sept. te zien.
- Bonte Strandloper: Op 2, 18, 21 aug. en op 19 sept. resp. 4, 1, 1, en 9 eks. genoteerd.
- Krombekstrandloper: Is eenmaal gezien, en wel op 21 aug. in het Spartelmeer door E. Dijkstra.
- Drieteenstrandloper: Was aanwezig op 4 en 18 jan. resp. 11 en 3 eks. Later pas weer gezien op 18 en 19 sept. met 2 en 4 eks.
- Grote Burgemeester: Wordt op 21 maart gesignaleerd door de dames Molenaar en Vaandrager.
- Grote Mantelmeeuw: Is altijd te vinden tussen de andere meeuwen. Variabele aantallen van 1 - 30. In de broedtijd schaars. Uitschieters waren 5 en 12 dec. met resp. 69 en 58 eks.
- Kleine Mantelmeeuw: Veel minder in aantal dan vorige soort. Hoogste aantal op 17 april met 22 eks. H. Schouten heeft een paartje broedend aangetroffen op 9 juni.
- Zilvermeeuw: Dit zijn de overweldigers van de twee meertjes, die veel dood en verderf brengen, vooral onder de jonge, pas uitgekomen vogels van allerlei soort. Zelfs schuwen ze zich niet om jonge Stormmeuwen op te vreten. Ze broeden hoofdzakelijk op de kale vlakte van het grote eiland.

Hierover is al eens op een vergadering gesproken, om dit kale gedeelte te bedekken met o.a. Duindoorns, teneinde dit onaantrekkelijk te maken voor de Zilverneeuwen. Het is zeer wenselijk, dat hiervan werk wordt gemaakt.

De zilverneeuw is waargenomen in aantallen tot ca. 500 eks.

- Stormmeeuw: Is in veel kleiner aantal vertegenwoordigd en broedt nog altijd aan de zuidkant van het grote eiland, maar houdt zich meer verscholen.
- Kokmeeuw: Is ook het hele jaar in grote aantallen aanwezig, sterk variërend van 6 tot 520 eks.
- Dwergmeeuw: Is één keer met twee eks. waargenomen op 23 mei.
- Visdiefje: Op 28 aug. en 19 sept. resp. 1 en 2 eks. waargenomen.
- Houtduif: Weinig gezien bij de meren. In mei een broedend paartje.
- Tortelduif: Op 18 juli 3 eks. waarvan één vliegend met nestmateriaal naar een struik aan de rand van het Vogelmeer. Verder gezien van 8 tot 17 aug. 1 of 3 eks.
- Koekoek: Op 15 mei, 2, 13 en 28 juni 1 eks. roepend aangetroffen.
- Gierzwaluw: Van 11 mei tot 8 aug. enkele fouragerende vogels van 2 tot 14 eks. Op 8 aug. ong. 70 eks. boven het Spartelmeer.
- Groene Specht: Is op 15 aug. gezien bij het Vogelmeer.
- Grote Bonte Specht: Op 28 juni 2 eks. in westelijk bos bij het Vogelmeer.
- Boonleeuwerik: Op 25 jan. 6 eks., 14 maart 1, 15 mei 1, 19 sept. 1, 19 okt. 5, 31 okt. 6 en 20 nov. 6 eks.
- Veldleeuwerik: Trek van deze soort waargenomen op 19, 24 en 25 okt. resp. 6, 14 en 5 eks.
- Strandleeuwerik: Op 14 nov. 5 eks., reeds vermeld in de inleiding.
- Boerenzwaluw: Op 11, 13 en 15 mei zijn resp. 15, 7 en 3 eks. gezien.
- Oeverzwaluw: Op 11 en 13 mei resp. 8 en 11 eks.
- Graspieper: Op 15 mei en 19 okt, 24 okt. en 21 nov. resp. 2, 3, 4 en 2 eks. gezien.
- Witte Kwikstaart: Van 17 april tot 19 okt. 13 keer waargenomen in kleine aantallen van 1 - 3 eks. Op 2 aug. 6 eks.
- Heggenus: Het hele jaar door te hoven met 1, 2 of 3 eks. Op 28 maart uitschieter met 7 eks.
- Winterkoning: Wordt vaak zingend aangetroffen in alle jaargetijden, maar nooit meer dan 2 eks.
- Kransvogel: Is dit jaar hier weinig gezien. Slechts op 19 okt. en 21 nov. 5 eks.
- Zanglijster: Op 22 april zag H. Schmid er één eks.
- Koperwiek: Op 4 jan. en 1 febr. resp. 2 en 1 eks. Daarna weer in de herfst op 24 en 25 okt., 14 nov. en verder 22 dec. resp. 4, 2, 1 en 2 eks.

- Merel: Is meestal wel bij het neer aanwezig, doch nooit meer dan 2 eks. geteld.
- Tapuit: Is 3 maal waargenomen tussen de beide neren.
- Nachtegaal: Is van 11 tot 23 mei zingend waargenomen, 2 tot 8 eks.
- Roodborst: Is weinig gezien. Op 4 jan. 2 eks., 24 okt. 3 eks. en op 25 okt. 1 eks.
- Sprinkhaanrietzanger: Liet zich alleen horen op 23 mei.
- Grasmus: Op 15 mei één keer waargenomen.
- Braamsluiper: Ook slechts één keer gezien, en wel op 19 sept.
- Fitis: Waargenomen van 17 april tot 19 sept. in 1 tot 11 eks.
- Tjiftjaf: Op 11, 13 en 14 mei van 1 tot 3 eks. gezien in de onmiddellijke nabijheid van het vogelneer door J. Daan.
- Goudhaantje: Werde op 25 jan. en 24 okt. gezien in het bos ten westen van het Vogelneer.
- Bonte Vliegenvanger: Is waargenomen in hetzelfde bos op 17 aug. door T. en F. Bloen in 2 eks.
- Koolmees: Op 4 en 18 jan. resp. 2 en 1 eks. Later pas weer vanaf 19 sept. tot 15 dec. met 1, 2 of 3 eks.
- Pimpelmees: Enkele keren gezien. Op 25 okt. 5 stuks bij elkaar. Vermoedelijk jongen.
- Rietgors: Op 14 maart 1 paartje gezien; op 17 april 2 paartjes. Verder in de broedtijd steeds 1 of 2 zingende mannetjes gehoord. Op 19 sept. nog eenmaal waargenomen.
- Staartmees: E. Dijkstra zag 2 eks. op 13 juni.
- IJsgors: Deze werd gezien door P. van Galen op 25 jan. bij het Spartelneer.
- Groenling: 8 eks. vlogen over Het Vogelneer op 21 maart. Verder waren ze te zien van 8 aug. tot 19 okt. in 1-5 eks.
- Putter: Is slechts één keer waargenomen, en wel op 13 juni in 2 eks.
- Kneu: Is nogal veel gezien rond de neren. Van 17 april tot 25 okt. in aantallen van 2 - 13
- Vink: Is op 4 jan. en 19 sept. met resp. 2 en 5 eks. gezien. In okt. overtrekkend naar het zuiden.
- Spreeuw: Is steeds in wisselend aantal gezien. In het voorjaar heel weinig. Vanaf 13 juni tot 19 sept. aantallen van 1 - 46. In de trektijd grotere aantallen aanwezig, pln. 300 fouragerend op de duindoorns. Op 24 en 25 okt. veel overtrekkend naar het zuiden gezien.
- Zwarte Kraai: Werde ook nogal vaak gezien, maar nooit meer dan 5 stuks bij de neren.

- Bonte Kraai: Was de hele winter aanwezig in aantallen van 3 tot 44 eks. De laatste enkeling werd gezien op 22 april. Op 19 okt. waren er weer 4 terug. Verder tot eind dec. gezien in aantallen van gemiddeld ca. 15 eks. Op 4 nov. telde H.Schmid er 19 bij het Vogelmeer en 36 bij het Spartelmeer.
- Roek: Ook deze is hier gezien, zij het dan overvliegend op de trek naar het zuiden, bijv. op 25 okt. met 25 eks.
- Kauw: Is het gehele jaar aanwezig. In het voorjaar minder. Aantallen van 1 - 38 eks.
- Ekster: Ook deze is het gehele jaar gezien, meestal er keke eks. soms 6 - 8 stuks. Hoogste aantal op 19 okt. 15 eks.
- Vlaanse Gaai: Slechts één keer gezien in dit gebied, en wel op 25 okt.
- Watersnip: Op 19 okt. zag E.van Huyssteeden er een in het Vogelmeer, en nog een overvliegend over het Spartelmeer.

Aan deze tellingen werd deelgenomen door de dames Antonisse, Bloem, Molenaar en Vaandrager en door de heren Bloem, Daan, Dijkstra, Flink, van Galen, de Groot, van Huyssteeden, Munsterman, Schmid, Schouten, Uytendaal, Leutscher en de Bilt.

Rest mij nog mijn hartelijke dank uit te brengen aan al deze mensen die hieraan hebben meegewerkt en in het bijzonder aan de heer Veenendaal, directeur van het Nationale Park "De Kennernerduinen" voor zijn zeer welwillende medewerking.

A.E.Leutscher
P.C.Boutenstraat 126 ""
Haarlem.